

radzać z wody i Ducha Świętego synów i córki całej rodziny ludzkiej, bez żadnej różnicy języka kultury czy rasy, dając im przez to moc, aby się stali synami Bożymi (J 1, 12). ...

O, Ty, która zawsze pragnęłaś służyć! Ty, która słyszysz jak Matka całej rodzinie dzieci Bożych! Wypraszasz Kościołowi, aby ubogacony przez Ducha Świętego pełnią darów hierarchicznych i charyzmatycznych, postępował wytrwale ku przyszłości drogą tej tylko odnowy, która pochodzi z mowy Ducha Świętego, wyrażoną nauczaniem Vaticanum II, przejmując do dzieła odnowy wszystko, co prawdziwe i dobre, nie pozwalając się zwieść w żadnym kierunku i pilnie różniąc pośród znaków czasu to, co służy nadejściu Bożego Królestwa. (...)

Duchu Święty Boże, który z Ojcem i Synem jedną odbierasz chwałę i cześć! Przyjmij wszystkie te słowa pokornego zawierzania, skierowane do Ciebie w sercu Maryi z Nazaret, Twojej Oblubienicy, Matki Odkupiciela, którą Kościół nazywa również swą Matką, gdyż poczynawszy od Wieczernika Pięćdziesiątnicy uczy się od Niej swego własnego macierzyńskiego powołania! Przyjmij te słowa pielgrzymującego Kościoła, wypowiedziane wśród trudów i radości, wśród obaw i nadziei — słowa, które są wyrazem ufego i pokornego zawierzenia: słowa, w których Kościół, oddany Tobie, Duchu Ojca i Syna, w Wieczerniku Pięćdziesiątnicy na zawsze, nie przestaje powtarzać wraz z Tobą do swego Boskiego Oblubieńca: Przyjdź!

Duch i Oblubienica mówią do Pana Jezusa: Przyjdź! (Ap 22, 17)."

Kraków

Ks. Jerzy Chmiel

Ks. Tadeusz Matras

XIX SYMPOZJUM BIBLISTÓW POLSKICH W PELPLINIE

Stało się już zwyczajem, że co roku spotkania biblistów polskich mają miejsce w innym środowisku seminaryjnym, przybliżając tym samym jego dzieje, charakter oraz osiągnięcia dydaktyczno-naukowe. W 1981 r. Seminarium Duchowne w Pelplinie, spadkobierca tradycji Akademii Chełmińskiej założonej przez papieża Urbana VI w 1387 r., otworzyło swoje podwoje biblistom, którzy w dniach 7—8 września obradowali nad podjętym tematem „KYRIOS — PNEUMA”. Seminarium pelplińskie cieszy się długą i bogatą tradycją. Od 1965 r. afiliowane do Papieskiego Wydziału Laterańskiego w Rzymie posiada prawa nadawania kościelnych stopni naukowych.

Symposium rozpoczęło Mszą św. koncelebrowaną w kaplicy Seminarium. Koncelebrze przewodniczył ordynariusz diecezji chełmińskiej ks. bp Marian Przykucki. W wygłoszonej homilii Pasterz akcentował zadania biblistów: poznawanie zapisanego Słowa Bożego, pogłębianie jego sięgając

do korzeni oraz głoszenie dobrej nowiny tak, aby poprzez Pismo św. doskonalić człowieka, uczyć go współpracy z łaską i nieść pokój w codzienne życie ludzkie.

Obrazy biblistów polskich, po raz piąty jako prezes sekcji, otworzył o. prof. dr hab. Hugolin Langkammer OFM. Od biblistów polskich złożył życzenia ks. bpowi M. Przykuckiemu, który kilka dni temu objął diecezję chełmińską, aby jako ordynariusz patronować jej i przewodzić w pracy duchowej. Życzył, aby Duch Święty wspierał zawsze Pasterza szczególną siłą, a zwłaszcza w trudnych momentach umacniał swoimi darami.

Prezes wyraził słowa wdzięczności pod adresem rządu diecezji jak również Seminarium i jego kierownictwa za zaproszenie i szczerą gościnność.

W komunikatach poinformował o uzyskanych stopniach naukowych z zakresu Pisma św. oraz o powierzonych biblistom stanowiskach na różnych uczelniach kościelnych w naszym kraju. Duszę zmarłego ks. dra Tadeusza Szczurka z Przemyśla, profesora Pisma św. w tamtejszym Seminarium Duchownym, w modlitwie polecił miłosierdziu Boga.

Obrodam w pierwszym dniu przewodniczyli: ks. prof. Jan Łach (Warszawa) przed południem, zaś po południu ks. rektor Franciszek Jóźwiak (Włocławek). Pierwszy dzień sympozjum skupił uwagę uczestników wokół problematyki chrystologicznej. Referaty wygłosili: o. prof. dr hab. Augustyn Jankowski OSB (Kraków-Tyniec): *Wymiar pneumatologiczny chrystologii Nowego Testamentu*, ks. dr Antoni Tronina (Lublin): *Chrystopologiczna interpretacja Psalterza w Nowym Testamencie*, ks. dr Andrzej Suski (Płock): *Jedność kantyku „Benedictus”* (Łk 1, 68–79), ks. dr Bogdan Poniży (Poznań): *Reinterpretacja opisu wyjścia Izraelitów z Egiptu w Księdze Mądrości*.

Ton całości obrad w tym dniu nadał referat o. prof. A. Jankowskiego OSB, ukazujący zadania stojące przed chrystologią biblijną, skupiającą się w systematycznym ukazywaniu całościowego obrazu Chrystusa na podstawie pism Nowego Testamentu, które nie są kronikarskim przekazem dziejów ziemskich Jezusa, ale duszpasterskim wykładem wiary w Niego. Pneumatologiczny wymiar chrystologii biblijnej daje się zauważyć we wszystkich warstwach źródeł, w których za początek światła chrystologicznych uważa się wydarzenia paschalne. Refleksja autorów pism już same początki życia Jezusa wiązała z działaniem Ducha Świętego. Św. Paweł widział możliwość poznania prawdy o Chrystusie tylko dzięki trzeciej Osobie Boskiej. Kościół pierwotny przejął tę świadomość. Pneumatologiczne ujęcie chrystologii biblijnej domaga się dziś rewizji metodologicznej oraz poszukiwania jej reinterpretacji odpowiadającej współczesnemu człowiekowi.

Referat drugi starał się ukazać postawę pierwotnego Kościoła, który w oparciu o zasadę „wypełniania” uznał księgi Starego Testamentu za zapowiedź zbawczej misji Chrystusa. W świetle psalmów odczytywał słowo i dzieło zbawcze Jezusa. Toteż chrystologiczna reinterpretacja Psalterza poszła w dwóch kierunkach: odczytywania psalmów w świetle tajemnicy paschalnej (mesjańskie) i jako wyjaśniania, i pogłębiania pewnych aspektów misterium paschalnego. Najtrudniejszy według egzegetów Ps 67/68 i najstarszy z utworów biblijnych, ukazujący trzy etapy historii Izraela, używany był w liturgii Pięćdziesiątnicy, jako pamiętki nadania prawa na Synaju. Tradycja chrześcijańska pierwszych wieków aplikowała powyższy psalm do zwiędnięcia Chrystusa nad śmiercią i potęgami szatańskimi. Centralny werset tekstu — w. 19, najlepiej obrazował podstawowe prawdy wiary: wywyższenie Chrystusa i dar Ducha Świętego w zesłaniu.

Nowotestamentową tematykę podjął referat ks. A. Suskiego. Refleksja nad jednością kantyku *Benedictus* skoncentrowała się wokół centralnej myśli hymnu: zapowiedzi realizacji zbawczej misji Jezusa oraz przyniesio-

nego przez Zbawcę — Mesjasza pokoju ludziom dobrej woli. Referent wykazał, że za jednością kandytu przemawiają: struktura literacka, podłoże tradycji, jednakowy sposób wykorzystania materiału biblijnego, schemat myślowy oraz idea zbawienia wysuwająca się na pierwszy plan tematycznych zagadnień.

Ostatni, w pierwszym dniu, referat wrócił do problematyki starotestamentowej, sięgając do centralnego punktu w formowaniu się narodu wybranego — wyjścia Izraela z niewoli egipskiej, którego echa rozbrzmiewają w całym Starym Testamencie jako bezpośredni rezultat działania Boga, domagającego się od swego ludu wierności i wyłącznej czci. Najmłodszą interpretacją opowiadania o wyprowadzeniu z ziemi egipskiej jest homilia zawarta w Księdze Mądrości, powstałej w diasporze aleksandryjskiej na styku dwóch światów hellenizmu i judaizmu oraz dwóch odmiennych światopoglądów: politeizmu i monoteizmu. Autor referatu zmierzał do wniosku, że Księga Wyjścia przekazuje relacje o wydarzeniach istotnych dla tworzącej się religijnej wspólnoty izraelskiej, zaś te same fakty w Księdze Mądrości pozostają dowodem ciągłej opieki Boga nad Izraelitami.

Pierwszy dzień obrad zakończono nabożeństwem do Ducha Świętego, podczas którego konferencję ascetyczną *Pięćdziesiątnica egzegetów* wygłosił ks. doc. dr hab. Jerzy Chmiel (Kraków). Stwierdził, że wśród wielu określeń egzegezy Pisma św. można by wprowadzić jeszcze jedno: „świadek daru Ducha”, jako służby społeczności do której adresowane zostało Słowo Boga. Dopatrywał się istnienia pneumatycznego procesu nie tylko przy powstawaniu Ksiąg natchnionych, ale również przy ich interpretacji, nie w formie natchnienia ale towarzyszenia pracy nad zgłębianiem przekazu Słowa. Konferencję zakończył słowami Jana Pawła II zawartymi w akcie zawierzenia rodziny ludzkiej Matce Bożej (7 VI 1981), która najpełniej poznała moc Ducha Przenajświętszego, przyjmując w pokorze wolę Ojca Niebieskiego i stając się matką Przedwiecznego Słowa.

W drugim dniu sympozjum Mszę św. koncelebrovano pod przewodnictwem ks. dra Jerzego Buxakowskiego, rektora Seminarium w Pelplinie. W wygłoszonej homilii — przewodniczący koncelebry — zwrócił uwagę na korzenie teologii i jej owoce, przejawiające się w naszej postawie pełnej pokory. Teologia bowiem poprzez Kościół prowadzi człowieka do Boga, pozostając w służbie ludzkiego zbawienia.

Obradom w tym dniu przewodniczył ks. dr hab. Jan Pytel (Poznań). Referaty wygłosili: ks. doc. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB (Lublin): „*Pan zaś jest Duchem*” (2 Kor 3, 17), ks. dr Tomasz Hergesel (Wrocław): *Inspiracja biblijna polskiego dramatu romantycznego (w 150. rocznicę powstania listopadowego)*.

Pierwszy starał się odpowiedzieć na pytanie, czy i w jakim stopniu św. Paweł wykorzystał w swojej interpretacji palestyńskiej tradycję haggadyczną. Ukazał Apostoła Narodów rozważającego rolę Ducha Świętego w płaszczyźnie funkcji, śledzącego Jego działalność w codziennym życiu chrześcijanina, szczególnie w przekształcaniu serc ludzkich. 2 Kor 3, 17 uczy o tym, jak Bóg poprzez Ducha Świętego tworzy w człowieku obraz swego Syna.

Referat ks. T. Hergesela stanowił obraz symbiozy spojrzenia biblisty i historyka literatury na nasz dramat romantyczny, którego korzenie sięgają najgłębszych pokładów polskiej tożsamości narodowej. Akcentował, iż Biblia inspirująca naszą literaturę od samego zarania, okazała się źródłem, z którego wielcy romantycy czerpali pełnymi garściami. Recepcja Biblii w dramacie romantycznym dokonała się przede wszystkim w sferze tworzenia językowego i zawartości ideowej utworów. Dwa kręgi zagadnień: walka dobra ze złem oraz posłannictwo niesłusznie cierpiącego narodu, znalazły swoje uzasadnienie w lekturze Pisma św. Cierpienie Polski zestawiane

z męką Chrystusa nabierało cech ponadnarodowych i ponadczasowych oraz otwierało ludom cierpiącym perspektywę wolności i zbawienia.

Bogata i żywa dyskusja, tak w pierwszym jak i w drugim dniu sympozjum, poszerzyła refleksje prelegentów oraz dostarczyła wiele argumentów uzasadniających wypowiedzi autorów referatów. Wskazała na potrzebę przewycięzania fatalnego rozróżniania Chrystusa wiary i historii oraz konieczność poznania Jezusa przez wiarę dzięki Duchowi Świętemu.

Podczas sympozjum poinformowano uczestników o przygotowujących się publikacjach z zakresu bibliistyki w ramach wydawnictw: KUL-u (ks. Rubinkiewicz), PTT — Kraków (ks. Matras), Ateneum — Włocławek (ks. Józwiak); ponadto o drugim wydaniu Biblii Poznańskiej (ks. Peter). O swoich publikacjach informowali także: ks. Wł. Borowski CRL i o. A. Jankowski OSB.

Uczestnicy sympozjum zwiedzili katedrę pelplińską, gotycki kościół pocysterski z XIII—XV wieku, należący do najpiękniejszych w Polsce, z rzeźbionym tympanonem w portalu z XIII w. i późnorenesansowym głównym ołtarzem, drugim co do wielkości w Europie. Zapoznali się również z filmem ilustrującym egzemplarz Biblii drukowanej przez Gutenberga i cenne rękopisy, przechowywanymi w bibliotece miejscowego Seminarium Duchownego.

Ponieważ upłynęła kadencja dotychczasowym władzom sekcji, zebrani bibliści wybrali nowy zarząd. Weszli do niego: o. prof. nadzw. dr hab. Hugolin Langkammer OFM (Lublin) — przewodniczący, ks. dr hab. Michał Peter (Poznań) — wiceprzewodniczący oraz członkowie: o. prof. zw. dr hab. Augustyn Jankowski OSB (Kraków-Tyniec), ks. prof. nadzw. dr hab. Jan Łach (Warszawa), ks. doc. dr hab. Jerzy Chmiel (Kraków), ks. doc. dr hab. Jan Szłaga (Lublin).

Ustalono, że następne sympozjum połączone będzie z Kongresem Teologów Polskich w Lublinie, w którym ma wziąć udział Ojciec Święty Jan Paweł II. Termin jego zostanie podany w późniejszym czasie. Jako temat sympozjum przyjęto „Etos biblijny Starego i Nowego Testamentu”.

Uczestnicy sympozjum przesłali list hołdowniczy do Ojca Świętego oraz telegramy do ks. Prymasa Polski arcybiskupa Józefa Glempa i ks. kard. Franciszka Macharskiego — przewodniczącego Komisji Episkopatu do Spraw Nauki.

Kraków

KS. TADEUSZ MATRAS